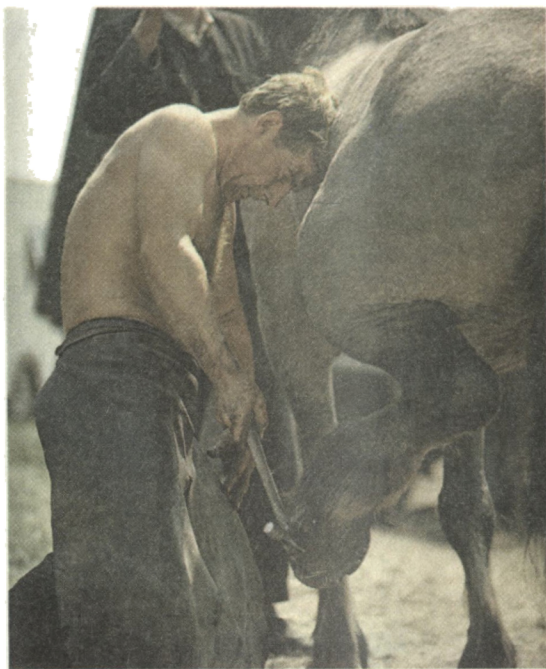

Циганин копанар

Циганин сменя изхабена подкова на кон

На някои места езиковите заемки са толкова значителни, че се превръщат в характерен белег на цял регионален език и свързаната с него култура. Например типичното за андалуската култура в Испания фламенко (специфичен начин на пеене и танцуване) е заемка от местните цигански групи в този регион. В Англия и Северен Уелс пък за всеки, който се занимава с бизнес в областта на вторичната преработка на автомобили и старо желязо, е задължително да овладее съответния англо-цигански речник.

В днешна Европа, от XV в. насам, се оформят различни групи цигански диалекти. Такава е групата „синти“, повлияна от немския език и разпространена в цяла Западна Европа (без периферията на континента), „калдераши“ – повлияна от румънския език, групата на балканските диалекти, повлияна от местните балкански и турския език. Поради многобройните миграции и езикови смесвания днес е невъзможно да се обособят различните диалекти по географски принцип. Независимо от регионалните и вътрешнодиалектните различия ромите в цяла Европа се разбират помежду си. Освен това ромите във всички страни по света по правило са двуезични и дори полиглоти.

НАЧИН НА ЖИВОТ. Най-типичната характеристика на начина на живот на ромите е техният специфичен номадизъм. *(Припомнете си характерните белези в начина на живот на номадските народи през средните векове.)* Изследователите на ромската

култура подчертават, че за тях **пътуването** (странстването от едно място на друго) е състояние на духа независимо дали живеят в катун, палатка, каравана, къща или апартамент. То има важни функции за индивида: чрез него се осъществяват роднинските контакти между групите, поддържа се вътрешното единство на общността, осъществява се опознаването и приспособяването към местното население. Преместването от едно място на друго в ромския бит е условие за извършване на специфичните, многообразни и непостоянни ромски професии. Традиционни и широко упражнявани дейности са металообработването (калайдисване, бакърджийство, позлатяване, ковачество), събиране на метални отпадъци и тяхната продажба, търговия с коне, артистични и циркови професии (музиканти, акробати, танцьори, илюзионисти), амбулантна търговия и търговия по пазарите, гадателство, сезонна селскостопанска работа и пр. Днес към тях се прибавят търговията със стари коли и дрехи, сезонни работи в строителството и др. Движението гарантира икономическата независимост на ромите и вътрешната им етнокултурна обособеност. Ето защо пътуването основателно се смята за неделима част от тяхната култура, от традиционния им начин на живот.

Характерна за ромите е поливалентността в упражняването на дадена професия, т.е. развиване на разнообразни дейности в зависимост от място-